Reacție la capitolul 2

Larry Richards

Apreciez studiul ştiinţific al lui Heth cu privire la divorţ şi recăsătorire. Este bine să tratăm cu multă atenţie şi grijă acest subiect care afectează atâtea vieţi, iar Heth a făcut acest lucru. Cu toate acestea, respingerea atâtor opinii pe care le trece în revistă ne arată că există o mare varietate de opinii cu privire la această temă. Biserica nu are o poziţie unitară în ce priveşte interpretarea textelor din Noul Testament pe tema divorţului şi recăsătoririi. Este posibil ca unii să examineze datele biblice şi să ajungă la concluzia lui Heth. Dar este de asemenea posibil ca alţi creştini să studieze aceleaşi date biblice şi să ajungă la concluzii foarte diferite.

Una dintre dificultăţile pe care le avem în studierea Scripturii este că suntem toţi supuşi unui pericol pe care Heth îl observă la cei care nu sunt de acord cu interpretarea lui. Harold Hoehner „îşi impune propria perspectivă“ cu privire la Scriptură „în încercarea sa de a invalida implicaţiile importante ale divorţului şi recăsătoririi sugerate de perspectiva biblică ce priveşte relaţia de căsătorie ca o relaţie de rudenie“ (pag. 81). John Murray „în repetate rânduri a făcut presupuneri cu privire la ceea ce dorea să demonstreze şi apoi şi-a construit argumentaţia pe această bază“ (pag. 103). Nu vreau să-l acuz pe Heth menţionând aceste lucruri. El îşi prezintă argumentaţia cu multă atenţie şi corectitudine, însă doresc să atrag atenţia asupra faptului că perspectiva cu care ne apropiem de un anumit verset sau pasaj are fără nici o îndoială un impact asupra modului în care îl înţelegem. Cu siguranţă că fiecare dintre noi, nu doar Hoehner, Murray, Heth sau eu – suntem vulnerabili în faţa acestui pericol.

În ce mă priveşte, eu observ cel puţin una sau două din presupunerile sale l-au determinat „să-şi impună propria perspectivă“ cu privire la anumite pasaje şi de asemenea l-au determinat „facă presupoziţii cu privire la ceea ce dorea să demonstreze.“ Aceste două presupoziţii sunt: (1) În Matei 19:3-12, Hristos introduce de fapt o „nouă eră“ în istoria căsătoriei şi (2) Cea de-a doua căsătorie implică automat adulterul.

(1) A instituit Domnul Isus „o nouă eră“ în istoria căsătoriei şi divorţului? Răspunsul se bazează în mare parte pe modul în care înţelegem ce se întâmplă în Matei 19. Eu am explicat în secţiunea mea din această carte că, în contextul prezentării măreţiei lui Dumnezeu din Matei 18-20 (comparaţi cu Matei 18:1,4; 20:25-28), pasajul respectiv nu are ca şi subiect central divorţul. Pe parcursul textului, îl vedem pe Domnul Isus confruntat de farisei, care presupun că ţinerea legii este cheia obţinerii măreţiei spirituale. Hristos face referire la idealul divin bine cunoscut de noi şi apoi explică permisiunea din Deuteronom 24 de a divorţa în ciuda acestui ideal. Această permisiune dovedeşte faptul că legea este un standard inferior, arătând compasiunea lui Dumnezeu şi dorinţa Sa de a ţine cont de slăbiciunea umană. Prin urmare, legea, ca şi standard inferior, nu poate reprezenta calea către măreţia spirituală, aşa cum au presupus fariseii.

Acesta este contextul în care trebuie să interpretăm textul din Matei 19 – nu cel presupus de Heth, al impunerii de către Domnul Isus a unei legi mai înalte decât cea din Vechiul Testament. În acest context, evităm greşeala de a presupune că Dumnezeu are idealuri diferite pentru oamenii aflaţi în ere istorice diferite. De asemenea, în acest context, câteva din afirmaţiile pe care se bazează interpretarea lui Heth capătă cu totul alt înţeles. „Ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă“ (Matei 19:6) este o respingere a pretenţiei implicite a fariseilor de a avea dreptul să slujească drept tribunal religios în cazurile de divorţ. Explicaţia potrivit căreia Moise a permis divorţul datorită împietririi inimilor lor (Matei 19:8) este dovada semnificativă a faptului că legea reprezintă o „treaptă mai jos“ faţă de idealul Său. Prin lege, Dumnezeu ne arată că ţine seama de natura păcătoasă a omului. Această afirmaţie este de asemenea o expresie a compasiunii continue a lui Hristos pentru oamenii care, prin propriul păcat sau cel al partenerei, fac din căsătoria lor o mascaradă în comparaţie cu relaţia de sprijin reciproc pe care a intenţionat-o Dumnezeu conform idealului Său.

Nici ucenicii, nici fariseii nu au intuit impactul cuvintelor Domnului Isus. Aceasta nu este însă o noutate. Evanghelia abundă în exemple în care prietenii Domnului Isus, ca de altfel şi duşmanii Săi, au înţeles greşit învăţătura Sa (comparaţi cu Marcu 8:14-21). Nu ne putem valida interpretarea pe baza a ceea ce au înţeles ascultătorii Domnului Isus! Nu putem nici să presupunem că atunci când Domnul Isus le-a spus ucenicilor Săi tulburaţi

că „nu oricine poate primi cuvintele acestea“ (Matei 19:11), era de acord cu interpretarea lor sau că dorea să afirme că doar ucenicii nu se pot recăsători, în timp ce necredincioşii au acest drept.

Impunerea propriilor noastre presupuneri cu privire la Scriptură este o înşelătorie, deoarece ne creăm un şablon după care interpretăm Scriptura. Acest lucru reiese foarte clar din lista de la pagina 92. Este vorba de o listă ale cărei componente nu apar în Scriptură, fiind extrase din diferite pasaje şi combinate într-o manieră care să argumenteze un anumit punct de vedere.

Când avem de-a face cu problema divorţului şi recăsătoririi, este foarte important să interpretăm fiecare text relevant în propriul său context şi să luptăm împotriva tendinţei pe care o avem fiecare de a interpreta textul după propriile noastre presupoziţii. După cum am mai spus, fiecare dintre noi este vulnerabil în faţa acestui pericol. Simplul fapt că au apărut atât de multe interpretări cu privire la divorţ şi recăsătorire – fiecare provenind dintr-o exegeză şi argumentaţie atentă – ne aminteşte că fiecare dintre noi trebuie să ne susţinem perspectiva cu smerenie şi să acceptăm propria responsabilitate în studierea atentă a Bibliei, pentru a distinge cât mai bine voia lui Dumnezeu.

(2) Căsătoria cu altă soţie în timp ce fosta soţie încă mai trăieşte implică neapărat adulterul? Răspunsul lui Heth este un „Da“ neargumentat. Cea mai mare parte din capitolul său este dedicată demonstrării faptului că excepţia din Matei 19 nu reprezintă o excepţie reală. Textul critic este cel din 1 Corinteni 7, modul în care interpretăm argumentul apostolului Pavel fiind crucial. În contribuţia pe am adus-o eu, am sugerat că forma în care se prezintă argumentul lui Pavel este confundată adesea cu conţinutul său. Această greşeală, şi în special neînţelegerea contextului în care apare argumentul cu privire la întrebările care-i tulburau pe locuitorii din Corint, i-a împiedicat pe mulţi să vadă impactul învăţăturii lui Pavel. Şi, pentru a prezenta lucrurile mai simplu, dacă partenerul cuiva refuză să mai trăiască cu el (ea), acesta trebuie mai întâi să urmărească împăcarea cu partenerul, rămânând necăsătorit. Însă aceeaşi persoană nu „este legată“ atunci când devine evident că împăcarea nu mai este realizabilă.

Aceasta nu înseamnă că o persoană divorţată ar trebui să se recăsătorească. De fapt, mi se pare că de cele mai multe ori, este de preferat o viaţă de celibat. Dar, după cum precizează apostolul Pavel în acelaşi capitol, este o problemă de „dar“ special. După cum a spus Domnul Isus, unii renunţă la căsătorie datorită împărăţiei lui Dumnezeu, dar „nu toţi pot primi această învăţătură“. Si nici nu li se cere tuturor acest lucru!

În esenţă, problema principală nu este cauza divorţului, mulţi evanghelici fiind de aceeaşi părere. Problema este în a defini ce înseamnă că o persoană este „necăsătorită“. La fel ca şi Heth, consider că statutul de „necăsătorit“ se referă la persoanele care nu au fost niciodată căsătorite şi la cele ale căror parteneri au murit. Dar, spre deosebire de el, cred că acest statut mai include şi un număr mare de persoane care au fost odată căsătorite, dar ale căror căsătorii s-au destrămat. Pentru aceste persoane, recăsătorirea semnifică fără îndoială mărturisirea faptului că au eşuat în îndeplinirea idealului lui Dumnezeu şi prin urmare au păcătuit. Dar recăsătorirea acestor persoane poate reprezenta voia lui Dumnezeu, nefiind un păcat.